

89. Blufærdighedskrænkelser - Frifindelse - Beviser, vidnegenkendelse
90. Varetægtsfængsling før og efter dom - Retshåndhævelsesarrest - Varetægtssurrogat
91. Erstatning - Egen skyld - Erhvervsevnetabserstatning - Erstatningsnævnet - Beviser i straffesager og civile sager
92. Erstatning - Yderligere for langvarig sagsbehandling
93. Erstatning - Sigtelse opretholdt i lang tid, men ikke frihedsberøvelse - Langvarig sagsbehandling
94. Erstatning for sigtelse uden frihedsberøvelse - Langvarig sagsbehandling, før sigtelse opgives - "Tilstsagen" - Egen skyld
95. Skyldnersvig, groft - Langvarig sagsbehandling - Rettighedsfrakendelse - Menneskerettigheder
96. Narkotika - Udvisning, betinget
97. Våbenloven - Advarsel - Foldeknive

LANDSFORENINGEN AF BESKIKKEDE ADVOKATER

## **Blufærdighedskrænkelser - Frifindelse - Beviser, vidnegenkendelse**

Straffelovens § 232

*Klap i bagdelen på 11-årig pige A og grebet fat om hofterne på 12-årig pige B havde efter landsrettens samlede vurdering af hændelsesforløbet, der ikke havde haft et åbenlyst seksuelt præg, ikke karakter af blufærdighedskrænkelser, hvorfor T blev frifundet. I byretten var han blevet idømt 14 dages fængsel betinget, idet en række vidner havde genkendt ham.*

ØL 2. afd. a.s. nr. S-4116-05, 29/8 2006

T på 28 år var under en byretssag i november 2005 tiltalt for to overtrædelser af straffelovens § 232 ved i september 2004 i forhold 1 i en kirke kl. 12.30 at have krænket den 11-årige A's blufærdighed, idet han, efter at have grebet fat i hende og lagt hende over sine knæ, gav hende flere klap i bagdelen.

Ved samme lejlighed var han i forhold 2 tiltalt for med begge hænder at have grebet fat i den 12-årige B og prøvet at trække hende hen mod sig, hvor det imidlertid lykkedes hende at vride sig løs.

Der var påstand om fængselsstraf. T, der var ustraffet, nægtede sig skyldig. Han bestred overhovedet at have været i kirken. Han var blevet udtaget ved en fotokonfrontation.

A forklarede bl.a., at hun sang i kirkekoret, og efter gudstjenesten havde de leget "tampen brænder" i et baglokale. En mand kom forbi og gik ind i lokalet. Børnene legede videre, og manden satte sig i en sofa og så på. Pludselig greb han fat i vidnet, lagde hende med maven nedad på sine ben og gav hende ca. tre slag i numsen. Hun syntes, det var underligt og ikke særlig rart. Bagefter tog han rundt om B, der nåede at komme fri.

A havde efterfølgende set manden et par gange på stierne ved kirken. Hun havde på et tidspunkt i 2005 været inde på politigården og udpeget en person, som hun næsten var sikker på, var ham. Vidnet udpegede T i retten som næsten 100 % sikker.

B forklarede, at manden under deres leg havde fremtaget et syltetøjsglas med nogle billeder fra et skab, som de kunne lege med. Han virkede lidt mærkelig. Han greb pludselig fat i A og klappede hende i enden, mens hun lå over hans ben.

Manden tog også fat i vidnet med begge hænder om hendes hofte, mens hun stod med ryggen til. Hun sagde "lad være" og skubbede hans arme væk, hvorefter hun gik ud af lokalet.

Hun havde siden set ham i området. Hun havde også set fotos på politigården. Hun var godt nok ikke 100 % sikker på, at det var ham, men 80 % sikker. Samme procent blev brugt om vidnets møde med T i retten.

B bekræftede, at hun tidligere kunne have sagt, at manden var 35-37 år. Hun var efterfølgende i psykologbehandling flere gange.

En tredje deltager i kirkekoret bekræftede A's og B's forklaringer. Manden havde spurgt, hvad B hed, og hvor hun gik i skole. Også hun havde udvalgt et foto i politiets fotomappe, som hun godt nok ikke var sikker på, men hun var imidlertid sikker på, at det ikke var nogen af de andre. Hun kunne kende hans øjne igen. Hun havde set ham i området.

B's far forklarede, at B var kommet grædende hjem fra kirke. Han cyklede med B over til kirken, hvor manden stadig var. B udpegede ham med 100 % sikkerhed. Vidnet sagde, at manden skulle forsvinde. Vidnet havde efterfølgende set manden mange gange og var 100 % sikker på, at det var samme mand. Ved en lejlighed konfronterede han manden med sin mistanke. Manden nægtede og ringede selv til politiet, da han følte sig chikaneret af vidnet.

Vidnet havde hos politiet udpeget manden i en fotomappe uden tvivl.

Et menighedsrådsmedlem, der havde overværet den pågældende gudstjeneste, forklarede, at manden havde trængt sig på og begyndte at spise af maden ved en efterfølgende reception. Hun hørte råberi, og en mand (foregående vidne), der råbte: "Forsvind". Efterfølgende talte hun med en af fædrene til pigerne. Hun ringede til politiet. Hun havde efterfølgende udpeget T i en fotomappe med 100 % sikkerhed og genkendte ham også i retten, selv om han nu var nydelig. Han virkede lidt forpjusket den pågældende dag. Hun bekræftede, at hun under den første afhøring havde sagt, at manden var ca. 35 år.

Byretten fandt det tilstrækkelig godt gjort ved vidneforklaringerne og den tidligere foretagne fotokonfrontation, at det var T, der havde været sammen med pigerne.

Vedr. forhold 1 fandt retten:

"... efter det foreliggende, herunder også A's, B's og C's forklaringer om tiltaltes interesse for at få oplysninger vedrørende B, at kunne lægge til grund, at tiltalte har foretaget handlingen ud fra et seksuelt præget motiv, og at A også har følt dette, samt at hun har følt sig gået for nær. Trods den begrænsede objektive karakter af tiltaltes handlinger findes det skete herefter at falde ind under straffelovens § 232, og tiltalte findes skyldig efter anklageskriftet."

Vedr. forhold 2 bemærkede retten, efter at have lagt B's forklaring til grund:

"At det har været tiltaltes hensigt at få B hen til sig, understøttes også af, at han jo umiddelbart før havde trukket A hen til sig og lagt hende op på sine knæ. Også i forbindelse med dette forhold kan det lægges til grund, at tiltalte har haft et seksuelt præget motiv, og at B har følt sig gået for nær. Dette støttes også af B's fars forklaring om B's udtalelse og reaktion, da hun kom hjem, samt hendes efterfølgende psykiske problemer. Også under hensyn til det tidligere skete under forhold 1, må tiltaltes handling herefter, trods dens objektivt begrænsede karakter, anses for omfattet af straffelovens § 232, og tiltalte findes derfor skyldig efter anklageskriftet."

Straffen blev fastsat til betinget fængsel i 14 dage særlig henset til den objektivt begrænsede karakter af tiltaltes handlinger.

A og B blev tilkendt tortgodtgørelse med hver kr. 5.000. B tillige kr. 961 til 6 psykologbehandlinger.

T ankede med påstand om frifindelse. Anklagemyndigheden påstod skærpeelse. Vidnerne og T forklarede i det væsentlige som i byretten.

Landsretten udtalte:

"Efter en samlet vurdering af hændelsesforløbet, der ikke har haft et åbenlyst seksuelt præg, findes det betænkeligt at henføre det passerede under straffelovens § 232, hvorfor tiltalte frifindes."

Landsforeningens Meddelelse 90/2006

## **Varetægtsfængsling før og efter dom - Retshåndhævelsesarrest - Varetægtsurrogat**

Retsplejelovens § 762 og § 765

*K blev i januar 2006 sigtet for drab af en søn født 1997, subsidiært § 245, og fængslet på den sidste bestemmelse. I marts 2006 blev der forsat fængslet i medfør af § 762,*

stk. 2, nr. 2, men anordnet varetægtsurrogat på en institution, hvor K kunne have en søn født i juni 2002 hos sig. Landsretten, hvortil kendelsen af anklagemyndigheden blev kæret, besluttede ultimo marts, at K på ny skulle varetægtsfængsles i fængsel. Landsretten tillagde imidlertid kendelsen opsættende virkning i anledning af kære til Højesteret.

I mellemtiden blev K i byretten i juli 2006 straffet med fængsel i 3 år for § 245 - vold og mishandling af sønnen født i 1997, samt § 213 og § 250, idet der var tale om vanrøgt og efterladelse i hjælpeløs tilstand.

Byretten bestemte, at K skulle forblive i surrogat under eventuel anke, eller indtil straffuldbyrdelse kunne finde sted. Begge parter frafaldt efterfølgende anke. K var ved Højesterets behandling af sagen i oktober 2006 endnu ikke overgået til afsoning. Hun havde i august 2006 født et barn.

Højesteret fandt, selv om varetægtsfængsling af K skete i medfør af retshåndhævelsesarrest, at der navnlig på baggrund af hensyn til de to børn forelå sådanne omstændigheder, at varetægtsfængslingens øjemed har kunnet og fortsat kunne opnås ved, at K opholdt sig på den anførte institution, hvorfor byrettens kendelse blev stadfæstet.

HK 310/2006, 19/10 2006

Det fremgik af byrettens kendelse af 13/3 2006:

"Under henvisning til sagens karakter finder retten fortsat, at der er grundlag for en varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2.

Da varetægtsfængslingens øjemed imidlertid kan tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger, jfr. § 765, skal arrestanten så snart det er muligt overføres til (... institution...), idet forsvareren har oplyst, at der er en plads her til arrestanten og (... barnet N, f. 2002...)."

Landsretten udtalte den 31/3 2006 (8. afd. kære nr. S-964-06) bl.a.:

"Forsvareren har i kæresvarskrift af 24. marts 2006 med bilag nedlagt påstand om stadfæstelse. Det fremgår af kæresvarskriftet bl.a., at sigtede og sønnen N havde opholdt sig på institutionen (...) i en uge.

Landsretten har indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten for København m.v., der i en skrivelse af 28. marts 2006 med bilag har anført bl.a., at han kan henholde sig til det i kæreskriftet anførte.

Forsvareren har indgivet kæreduplik af 30. marts 2006.

Henset til sigtelsens alvorlige karakter og til, at forholdet er begået imod sigtedes dengang 8-årige søn, og under hensyn til at sigtede er fængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, kræver hensynet til retshåndhævelsen, at fængslingen ikke finder sted i surrogat.

#### T h i b e s t e m m e s:

Byrettens kendelse ændres, således at K på ny skal være varetægtsfængslet i fængsel."

Landsretten tillagde den 3/4 2006 kendelsen opsættende virkning, efter at der i kæreskrift til Højesteret var anmodet herom.

Procesbevillingsnævnet meddelte den 13/6 2006 tilladelse til, at landsrettens kendelse blev indbragt for Højesteret.

K påstod byrettens kendelse stadfæstet. Anklagemyndigheden påstod landsrettens kendelse stadfæstet.

Der citeres fra Højesterets sagsfremstilling:

"K blev den 17. januar 2006 fremstillet i grundlovsforhør og sigtet for overtrædelse af straffelovens § 237, subsidiært § 245. Retten fandt, at der var begrundet mistanke om, at hun havde gjort sig skyldig i grov vold efter straffelovens § 245, og varetægtsfængslede hende i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Den 30. januar 2006 forlængede byretten varetægtsfængslingen i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 1, nr. 3. Retten fandt endvidere, at betingelserne for varetægtsfængsling efter retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, var opfyldt.

Ved Københavns Byrets kendelse af 13. marts 2006 fandtes der fortsat grundlag for varetægtsfængsling i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2. Da varetægtsfængslingens øjemed imidlertid kunne tilgodeses ved mindre indgribende foranstaltninger, jf. retsplejelovens § 765, bestemte byretten, at K, så snart det var muligt, skulle overføres til institutionen (...), idet forsvareren havde oplyst, at der her var plads til hende og hendes søn, der er født den (...) juni 2002.

Anklagemyndigheden kærede denne kendelse til landsretten med påstand om, at K ikke skulle surrogatanbringes på institutionen (...), men fortsat skulle sidde varetægtsfængslet i fængsel.

Ved kendelse af 31. marts 2006 bestemte Østre Landsret, at K på ny skulle varetægtsfængsles i fængsel.

Østre Landsret tillagde den 3. april 2006 K's kære til Højesteret opsættende virkning.

Ved Københavns Byrets dom af 27. juni 2006 blev K straffet med fængsel i 3 år for overtrædelse af straffelovens § 245 for vold og mishandling af sin søn, født den (...) maj 1997, og for overtrædelse af § 213 og § 250 for vanrøgt og nedværdigende behandling samt at have efterladt ham i hjælpeløs tilstand.

Efter domsafsigelsen bestemte byretten, at K i medfør af retsplejelovens § 769, stk. 1, jf. § 762, stk. 2, nr. 2, jf. § 765, skulle forblive varetægtsfængslet i surrogat under eventuel anke, eller indtil straffuldbyrdelse kunne iværksættes.

Efterfølgende har K frafaldet sin anke af dommen, og anklagemyndigheden har frafaldet sin kontraanke.

Det er for Højesteret oplyst, at K endnu ikke er overgået til afsoning af dommen.

### **Anbringender**

K har anført, at spørgsmålet om, hvorvidt varetægtsfængslingen kan ske i surrogat, når man er fængslet i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, må afgøres i forhold til den konkrete sag. Hensynet til retshåndhævelsen må således ses i forhold til hensynet til hende og børnene, N på 4 år og et barn, hun har født den (...) august 2006. Især N vil tage varig skade, hvis han ikke kommer til at bo sammen med sin moder. Både hun og N har behov for den mentale og sociale støtte, som kan ydes på (... institutionen ...), hvor de har opholdt sig sammen siden den 14. marts 2006.

Anklagemyndigheden har anført, at det fremgår af betænkning nr. 728/1974 om anholdelse og varetægt, side 36, at anvendelse af varetægtssurrogat i stedet for retshåndhævelsesarrest i det hele kun kan tænkes anvendt i ekstraordinære tilfælde. Anklagemyndigheden finder ikke, at der i den foreliggende sag er tale om et sådant tilfælde, at kærede burde have været anbragt i surrogat. Anklagemyndigheden har her ved lagt vægt på, at kærede efter sin egen forklaring er dømt for gennem en længere

periode at have udøvet systematisk vold mod sin søn, ligesom hun er dømt for ved vanrøgt og nedværdigende behandling at have hensat sønnen i hjælpeløs tilstand.

### **Højesterets begrundelse og resultat**

Selv om varetægtsfængslingen af K skete i medfør af retsplejelovens § 762, stk. 2, nr. 2, finder Højesteret - navnlig på baggrund af hensynet til N, der er født i juni 2002, og nu også barnet, der er født i august 2006 - at der foreligger sådanne omstændigheder, at varetægtsfængslingens øjemed har kunnet og fortsat kan opnås ved, at K opholder sig på institutionen (...). Højesteret stadfæster derfor byrettens kendelse.

### **T h i b e s t e m m e s:**

**Byrettens kendelse stadfæstes."**

Landsforeningens Meddelelse 91/2006

### **Erstatning - Egen skyld - Erhvervsevnetabs-erstatning - Erstatningsnævnet - Beviser i straffesager og civile sager**

Voldsoffererstatningslovens § 6 a og erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2

*E var udsat for et alvorligt knivoverfald i 2002. Nævnet og byretten ville nedsætte erstatningen med henvisning til, at gerningsmanden havde fået strafnedsættelse. Landsretten fandt ikke, at anvendelsen af de dagældende bestemmelser om strafnedsættelse tjente til at løfte nævnets bevisbyrde for, at der var udvist egen skyld, idet anvendelse af strafnedsættelsesbestemmelserne måtte antages at have beroet på de særlige beviskrav, der gælder i straffesager. Herudover tvist om erhvervsevnetabs-erstatningens størrelse.*

ØL 22. afd. a.s. nr. B-2133-06, 26/10 2006

E var udsat for et alvorligt knivoverfald i juli 2002, der bl.a. komplet overskar to hovednerver og samtlige muskler og sener på den kropsnære halvdel af venstre underarm. Gerningsmanden T blev for forsøg på manddrab og fuldbyrdet drab på E's svigerfar idømt fængsel i 6 år med henvisning til den daværende § 84, stk. 1, nr. 1 og 4.

Det fremgik af T's forklaring under nævningesagen, at han skulle være truet af E med nogle bank som følge af diskussion om en bil, og at han skulle være blevet slået af E, der også tog kvælertag om hans hals. Herefter stak T, men huskede ikke nærmere,



hvad der skete. Han kunne ikke huske, at han også havde stukket E's svigerfar (der afgik ved døden samme dag).

Referatet af T's og vidnernes forklaringer fylder i byrettens erstatningsdom 5½ tættrykte sider. E bestred at have truet med tæsk eller taget kvælertag.

E indgav krav om erstatning til Erstatningsnævnet, der i november 2003 efter tre måneders ekspeditionstid besluttede, at han alene havde krav på halv erstatning og godtgørelse, jfr. § 6a i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser. Nævnet lagde vægt på, at straffen var blevet nedsat i medfør af § 84, stk. 1 og 4. E klagede over afgørelsen, men nævnet besluttede efter en fornyet gennemgang at fastholde afgørelsen.

E fik herefter halvdelen af:

Svie og smerte - 48.160,00 =	24.080,00
Varigt mén (45 %) - 278.100,00 =	139.050,00
Nævnet besluttede i 3 omgange at udbetale erstatning for tabt arbejdsfortjeneste med halvdelen eller i alt	98.020,00
Endelig tilkendte nævnet halv erhvervsevneerstatning med idet nævnet baserede sin beregning på en fastsat årsløn på kr. 165.000, idet E havde modtaget hovedparten af sine indtægter i form af arbejdsløshedsdagpenge forud for overfaldet	493.350,00
I alt	754.500,00
	=====

E oplyste bl.a., at han nu var 42 år, og at han bl.a. havde arbejdet som jord- og betonarbejder og på en maskinstation. I de perioder, hvor han havde været uden beskæftigelse, havde han taget traktorkørekort, truck- og krancertifikat samt svejsekort.

Han havde opsøgt T for at få hans underskrift vedr. bilen og vidste ikke, hvorfor svi-gerfaderen var med. Han kunne intet huske fra det tidspunkt, han gik ind i T's lejlighed, bort set fra at han kiggede efter sin registreringsattest, og at han blev stukket med kniv. Han havde selvfølgelig skældt T ud.

Han var sur, fordi politiet ville anholde ham, selv om T skulle have bilen. Politiet fik T's telefonnummer.

E gjorde gældende, at nævnet ikke havde løftet bevisbyrden for, at han ved sin adfærd havde medvirket til skaden eller accepteret risikoen herfor.

Nævnets ansættelse af hans årsløn var for lav. På skadestidspunktet var han i fast arbejde med en årsløn på kr. 315.000. Nævnet måtte have bevisbyrden for, at han ikke kunne bibeholde dette arbejde.

Nævnet fastholdt sin afgørelse. Der var ikke tilstrækkeligt grundlag for at antage, at E havde beholdt det pågældende arbejde i en længere periode, såfremt skaden ikke var indtrådt. Indkomsten var med rette fastsat til kr. 165.000 svarende til nævnets sædvanlige praksis vedr. personer uden fast og stabil tilknytning til arbejdsmarkedet.

**Byretten** lagde vægt på, at den forskyldte straf i medfør af den dagældende straffelovs § 84, stk. 1 og nr. 4, blev nedsat til 6 års fængsel. Retten fortsatte, dommen side 11:

"Det blev således lagt til grund, at T havde overskredet grænserne for lovligt nødværge, og at gerningen var udført i en af skadelidende ved retsstridigt angreb eller grov fornærmelse fremkaldt oprørt sindsstemning. T blev efter sagens udfald frifundet for at betale godtgørelse for tort.

Sagsøgeren har under domsforhandlingen af erstatningssagen forklaret, at han intet kan huske fra det tidspunkt, han gik ind i T's lejlighed. Han mindes alene, at han kiggede efter sin registreringsattest, og at han blev stukket med kniv, samt at han næsten ikke kunne få døren til T's lejlighed op. Sagsøgeren har endvidere forklaret, at han selvfølgelig har skældt T ud, og at han var sur, fordi politiet var kommet med udrykning for at anholde ham.

Det må herefter lægges til grund, at hændelsesforløbet nærmere har været som forklaret af T end som forklaret af sagsøgeren under straffesagen.

Under disse omstændigheder lægges det til grund, at sagsøgeren har udvist egen skyld af en sådan alvorlig beskaffenhed, at sagsøgte med rette har nedsat erstatningen i medfør af voldsoffererstatningslovens § 6a.

Herefter, og idet sagsøgeren ikke har anfægtet rimeligheden af sagsøgtes skøn, hvorefter erstatningen er nedsat med halvdelen, tages sagsøgtes påstand om frifindelse over for sagsøgerens 1. påstand til følge.

Der er mellem parterne enighed om, at sagsøgerens årsløn skal fastsættes efter erstatningsansvarslovens § 7, stk. 2.

Efter bevisførelsen, herunder navnlig forklaringerne afgivet af sagsøgeren og vidnet V, findes det tilstrækkelig godtgjort, at sagsøgerens ansættelse hos KH ApS havde en sådan fast og varig karakter, at der ikke er grundlag for at nedsætte årslønnen til 165.000 kr. med den af sagsøgte anførte begrundelse. Det lægges dog til grund, at sagsøgeren under sin ansættelse hos KH ApS måtte påregne friperioder, der indebærer, at han ikke kunne have fuldtidsansættelse hele året. Ved opgørelsen af årslønnen, der skal lægges til grund ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne, bør der derfor foretages et skønsmæssigt nedslag under hensyn hertil. Efter en samlet vurdering fastsættes den årsløn, der skal indgå ved beregningen af erstatning for tab af erhvervsevne, herefter til 225.000 kr.

Efter en samlet vurdering af tvistens beskaffenhed og omfang samt grundlaget for og udfaldet af denne findes det rettest, at sagens omkostninger ophæves."

E ankede med påstand om, at der ikke i medfør af § 6a var grundlag for at nedsætte erstatningen. Nævnet påstod stadfæstelse.

E forklarede, at politiet i forbindelse med bilen bare ville finde T. Politiet kom ikke med udrykning og ville ikke anholde ham. T stak ham bag venstre øre, da han kiggede efter registreringsattesten i sin brystlomme. Han havde ikke truet T med tæsk.

Ejeren af bilen (E's samlever, ER) forklarede, at politiet kom for at spørge til bilen. De kom uden udrykning og fik bare T's telefonnummer. Afdøde S var hendes far. Hun mener, at hendes far betragtede T som lidt af en stakkel. Efter hendes opfattelse ville appellanten og hendes far bare aflevere registreringsattesten til T, efter at hun selv forgæves havde søgt at aflevere den.

Landsrettens begrundelse og resultat:

"Indstævnte har ikke ved de foreliggende oplysninger godtgjort, at appellantens erstatning og godtgørelse skal nedsættes som følge af egen skyld eller accept af risiko. Det bemærkes herved, at anvendelsen af de dagældende bestemmelser i straffelovens § 84, stk. 1, nr. 1 og 4, under straffesagen mod T ikke tjener til at løfte indstævnets bevisbyrde, idet anvendelsen af disse bestemmelser under de foreliggende omstændigheder må antages at have beroet på de særlige beviskrav, der gælder i straffesager.

Appellantens påstand tages derfor til følge.

Indstævnte skal til dækning af retsafgifterne på 14.824 kr., advokathonorar for landsretten og omkostninger for landsretten til ekstrakt og materialesamling på henholdsvis 43 og 55 sider betale sagsomkostninger til appellanten som nedenfor bestemt.

Endvidere skal indstævnte til statskassen betale 50.447,10 kr. til dækning af advokat-honorar og udlæg for byretten.

**T h i k e n d e s f o r r e t:**

Erstatningsnævnet skal anerkende, at der ikke i medfør af § 6a i lov om erstatning fra staten til ofre for forbrydelser er grundlag for at nedsætte appellantens erstatning og godtgørelse for svie og smerte, varigt mén samt tab af erhvervsevne.

Erstatningsnævnet skal inden 14 dage betale sagsomkostninger med 65.000 kr. til E og 50.447,10 kr. til statskassen."

- oo0oo -

Straffedommen er ikke gengivet i hverken Ugeskriftet eller TfK.

Landsforeningens Meddelelse 92/2006

## **Erstatning - Yderligere for langvarig sagsbehandling**

Retsplejelovens § 1018 b

*Pizzariaejer E havde med urette været sigtet for kvalificeret brandstiftelse efter straffelovens § 180 i maj 1999, men blev løsladt i grundlovsforhør. Sigtelsen blev opgivet i februar 2000. Han fik administrativt tillagt erstatning forhøjet med 100 % for frihedsberøvelsen. Retten tillagde yderligere kr. 6.400 for lidelse, tort, ulempe m.v., idet påtaleopgivelse burde være sket tidligere og havde forsinket udbetaling af erstatningssummen, samt kr. 15.000 som kompensation for tabte indtægtsmuligheder ved den unødvendige forsinkelse.*

Retten i Holbæk 1.00829/01, 8/7 **2002**

E nedlagde påstand om erstatning for lidelse af tort, ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold med ½ mio. kr. samt en differencetabserstatning på udbetalte forsikrings-sommer med ca. kr. 80.000.

Det fremgik af sagen, at E var blevet anholdt ultimo maj 1999 sigtet for overtrædelse af straffelovens § 180, ved i forening med bl.a. hans søn og A samt B at have sat ild til en grillbar under sådanne omstændigheder, at et ældre ægtepar i ejendommen omkom ved branden. Han blev imidlertid løsladt i grundlovsforhør.

Det fremgik ret hurtigt af efterforskningen, at sønnen havde bedt A og B om at brænde E's forretning af, så de kunne få udbetalt erstatningssummen. B oplyste indenretligt medio juni, at sønnen havde sagt, at E havde bestilt ildspåsættelsen. A havde forinden forklaret tilsvarende til politiet.

Inden da havde formiddagsbladene bragt artikler, hvor man refererede politiet for den anskuelse, at E og hans sønner havde anstiftet ildspåsættelsen for at score forsikringssummen.

En ledende politimand havde inden da i TV udtalt "et økonomisk motiv er på tale". Forsvareren havde i den anledning bedt Statsadvokaten indskærpe politiet om at overholde bestemmelsen i RPL § 1016 a.

Forsvareren havde også i begyndelsen af juni 1999 fremskaffet økonomiske oplysninger, hvorefter forretningen lå "pænt i gennemsnittet" for branchen. Han fulgte op herpå i juli og gjorde opmærksom på, at et økonomisk motiv til branden nu måtte være helt ude af betragtning. Det var en svær belastning for klienten fortsat at være sigtet. Det medførte bl.a., at forsikringsselskabet nægtede at udbetale erstatning, hvorfor klienten var afskåret fra at erhverve en anden forretning.

Ultimo september bad han Statsadvokaten om at gribe ind. Denne svarede primo november, at der bl.a. manglede kriminaltekniske undersøgelser, og at der ikke ville blive taget stilling til sagen, før sagen var helt færdigefterforsket.

Ultimo februar 2000 opgav Statsadvokaten påtalen, og en måned senere anerkendte forsikringsselskabet erstatningspligten, men havde bemærkninger til selve opgørelsen (se rettens præmisser nedenfor). E fik administrativt udbetalt erstatning for frihedsberøvelsen (forhøjet med 100 %) i maj 2000. De øvrige erstatningskrav blev afvist og efter sagsbehandling hos Rigsadvokaten og Justitsministeriet indbragt for retten ultimo juli 2001.

I mellemtiden var E's søn fundet skyldig i en nævnings sag i august 2000 for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 180. B blev dømt efter § 181. (Det fremgår ikke af erstatningsdommen, hvad udfaldet af sagen blev for A, ER).

Byretten udtalte under erstatningssagen:

"Retten er enig i, at sigtelsen for medvirken til overtrædelse af straffelovens § 180 har medført en særlig belastning for erstatningssøgende. Umiddelbart efter branden den 31. maj 1999 undersøgte politiet forståeligt, om der kunne være et økonomisk motiv til brandstiftelsen. Politiet fik tillige oplysninger om, at brandstiftelsen skete for at få

udbetalt forsikringssummer. Tilstedeværelsen af et økonomisk motiv blev hurtigt afsvækket med oplysningerne om, at erstatningssøgendes pizzeria "lå pænt i gennemsnittet" for branchen, og at erstatningssøgende havde underforsikret.

Retten finder det forståeligt og rimeligt, at afgørelsen af om sigtelsen skulle frafalde afventede, at efterforskningen blev afsluttet i november 1999. Retten finder, at afgørelsen af tiltalespørgsmålet for erstatningssøgendes vedkommende derefter burde været truffet inden udgangen af 1999. Da afgørelsen først blev truffet den 29. februar 2000, er der påført erstatningssøgende en unødvendig lang belastning, og han må antages at have været hindret i at få afsluttet sagerne om udbetalinger af erstatningssummer for sin nedbrændte forretning og dermed i at kunne genoptage sit erhverv. I den anledning bør han tillægges en yderligere erstatning for lidelse, tort, ulempe og forstyrrelse af stilling og forhold. Denne yderligere erstatning kan passende sættes til 6.400 kr. Han bør også tillægges et beløb som kompensation for tabte indtægtsmuligheder ved den unødvendige forsinkelse. Dette beløb kan passende sættes til 15.000 kr.

Når erstatningssøgende fik udbetalt en reduceret forsikringssum for ødelagt inventar, beroede dette på bestemmelser i forsikringspolice. Anklagemyndigheden ses ikke at være gjort bekendt med årsfristen for genanskaffelse af ødelagt inventar, og anklagemyndigheden findes ikke ved sin sagsbehandling eller på anden måde at have handlet ansvarspådragende i henseende til spørgsmålet om udbetaling af forsikringssummer. Anklagemyndigheden frifindes derfor for denne del af erstatningspåstanden."

Landsforeningens Meddelelse 93/2006

## **Erstatning - Sigtelse opretholdt i lang tid, men ikke frihedsberøvelse - Langvarig sagsbehandling**

Retsplejelovens § 1018 b

*M og K påstod erstatning for, at der i en periode på ca. 2 år og 10 måneder havde været rejst sigtelse mod dem for overtrædelse af straffelovens § 222. Byretten fri fandt, da de ikke havde været frihedsberøvet (dissens). Landsretten tillagde dem hver kr. 10.000 på baggrund af den tid, hvor de havde været sigtet sammenholdt med sigtelsens karakter og den omstændighed, at der under efterforskningen var afhørt flere personer, der ikke forud havde mistanke mod M og K, og til tre relativt lange "døde" perioder i sagen.*

VL 5. afd. a.s. S-0829-06, 19/10 2006

M og K påstod erstatning med hver kr. 30.000 i anledning af, at de i en periode på ca. 2 år og 10 måneder havde været sigtet for overtrædelse af straffelovens § 222, stk. 2, jfr. stk. 1, m.v.

Anklagemyndigheden påstod frifindelse.

M og K var blevet sigtet i november 2001 og afhørt hver i 1 time og 5 minutter. Tidligere samme måned var deres hjem blevet ransaget.

Der blev foretaget afhøringer i familien og hos naboer. Nogle af familiemedlemmerne oplyste, at de var bekendt med sagen fra den angivelige forurettede F. En enkelt af flere naboer havde hørt om sagen fra M.

Politiet opgav sigtelsen i oktober 2004.

Anklagemyndigheden ville alene give erstatning med kr. 850 for ransagningen som en fælles erstatning til de samboende M og K. Man fandt ikke, at der forelå "sådanne ganske særlige og helt ekstraordinære omstændigheder", at der i øvrigt kunne ydes erstatning på baggrund af sigtelsen. Der havde kun været foretaget én afhøring og i øvrigt efterforskning i en snæver kreds. Justitsministeriet fandt ikke anledning til at tilsidesætte Rigsadvokatens afgørelse.

Det fremgik videre af sagen, at der i sagen havde været indgivet anmeldelse af de sociale myndigheder, efter at F var blevet anbragt uden for hjemmet. Kommunen havde siden anmeldt M for anden kønslig omgængelse med F's bror, der ligeledes var anbragt uden for hjemmet. Inden man afhørte M og K, havde man bl.a. talt med K's datter, der havde hørt om beskyldningen mod M fra afhørtes mor. Efter afhøringen af M og K havde man i januar 2003 afhørt K's mor. K's advokat rykkede i den følgende periode 3 gange med halve års mellemrum politiet for oplysninger om, hvorpå sagen beroede. I november 2003 blev børnene videoafhørt, og i januar 2004 blev to tidligere naboer afhørt. Sagen havde været omtalt i det lokale Folkeblad.

M og K gjorde bl.a. gældende, at sigtelsen havde været opretholdt i urimelig lang tid. Det var også en krænkelse, at børnene var blevet videoafhørt, hvilket de erstatningsøgende efterfølgende var blevet konfronteret med. K's advokat henviste særligt til U 2000.1453 (skal muligvis være s. 1473, en ØL dom, der i en tilsvarende situation gav kr. 10.000, ER).

Anklagemyndigheden anførte bl.a., at der ikke var tale om et straffeprocessuelt indgreb, men alene en sigtelse. Sådanne sager var langvarige og træge at efterforske. Det var rigtigt, at der havde været en del rykkerbreve, men i november 2003 blev der fo-

retaget videoafhøring af børnene. Der kan ikke tages stilling i sådanne sager, før alle sten er vendt.

De fleste i kredsen omkring M og K var allerede bekendt med sagen. Politiet havde ikke foranlediget sagen omtalt i pressen. Der blev henvist til U 1988.705 H.

Byretten udtalte, dommen side 6f:

**"Rettsens begrundelse og afgørelse:**

Der er blandt rettsens medlemmer enighed om, at der, allerede som følge af at K og M ikke har været frihedsberøvet, ikke er grundlag for at bringe retsplejelovens § 1018 a stk. 2, i anvendelse.

Der er endvidere enighed om, at erstatning for den blotte sigtelse og afhøringer i forbindelse hermed normalt ikke kan ydes, jf. betænkning nr. 801/1977, side 25.

**To voterende udtaler:**

Henset hertil, samt til at K og M alene blev afhørt én gang hver af 1 time og 5 minutters varighed, at flere af de personer, der i øvrigt blev afhørt af politiet, allerede kendte til sagen, at K og M ikke længere har bopæl i X-by, hvor tidligere naboer er afhørt og uanset sigtelsernes længde og karakter, er der ikke grundlag for at yde erstatning i medfør af retsplejelovens § 1018 b.

**En voterende udtaler:**

Henset til, at K og M var sigtet i 2 år og 10 måneder uden nærmere efterforskningsmæssig begrundelse for sigtelsens udstrækning, samt henset til sigtelsens alvorlige og krænkende karakter, der må antages at have været særligt belastende for K og M, herunder henset til, at børnene var anbragt udenfor hjemmet uden samtykke fra K, samt endelig at der i forbindelse med efterforskningen blev afhørt personer i den nærmeste familie, finder jeg, at der undtagelsesvis skal tilkendes hver af de erstatningssøgende 10.000 kr. med renter som påstået, jf. retsplejelovens § 1018 b, jf. § 1018 a.

Der gives dom efter stemmeflertallet."

M og K indbragte sagen for landsretten med påstand om tilkendelse af hver kr. 25.000 med renter. Anklagemyndigheden påstod stadfæstelse.



For landsretten blev der alene påstået erstatning i medfør af § 1018 b.

K forklarede supplerende, at hun ikke, mens sagen blev efterforsket, havde talt med andre om, at hun og M var mistænkt for seksuelle overgreb. Det var belastende at se videoafhøringerne. Hun havde ikke med sine venner og mor at gøre, fordi hun var i tvivl om, hvorvidt de fortsat mistænkte hende. Hun var flyttet til en anden by.

Resten er citat af landsrettens dom:

**"Landsrettens begrundelse og resultat:**

Efter oplysningerne om efterforskningsforløbet lægger landsretten til grund, at der ved brev af 14. juni 2001 blev indgivet anmeldelse vedrørende F, der er født den (...) 1988, og ved brev af 5. juli 2001 vedrørende B (F's bror), der er født den (...) 1992. Det lægges endvidere til grund, at F er afhørt i begyndelsen af august 2001, og at B er afhørt den 8. oktober 2001, at B er genafhørt den 13. november 2003 og F er genafhørt den 21. november 2003. Genafhøringerne er optaget på video.

Det lægges endvidere til grund, at der ikke er foretaget efterforskningskridt i perioden 22. november 2001 - 5. maj 2002 og fra 3. februar - 2. september 2003. Det lægges endvidere til grund, at det sidste efterforskningskridt er foretaget den 29. januar 2004, hvorefter der den 4. oktober 2004 er taget stilling til tiltaleespørgsmålet.

De erstatningssøgende har været sigtet i godt 2 år og 10 måneder. I dette efterforskningsforløb har der været 2 perioder på henholdsvis ca. 5½ måned og ca. 7 måneder, hvor der ikke er foretaget efterforskningskridt, og der er forløbet ca. 9 måneder mellem det seneste efterforskningskridt og afgørelsen af tiltaleespørgsmålet.

På baggrund af den tid, hvor de erstatningssøgende har været sigtet sammenholdt med sigtelsernes karakter og den omstændighed, at der under efterforskningen er afhørt flere personer, der ikke forud for afhøringen havde kendskab til mistanken mod de erstatningssøgende og sammenholdt med, at der i sigtelsesperioden har været 2 relativt lange perioder, hvor der ikke er foretaget efterforskningskridt, og på baggrund af den tid der i forlængelse af det lange efterforskningsforløb er forløbet fra det sidste efterforskningskridt og til, at der blev taget stilling til tiltaleespørgsmålet, foreligger der sådanne ganske særlige og helt ekstraordinære omstændigheder, at de erstatningssøgende er berettiget til erstatning efter retsplejelovens § 1018 b.

Erstatningsbeløbet fastsættes til 10.000 kr. til hver. Beløbene forrentes som påstået.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for begge retter."

Der blev tilkendt procesrenter fra kravets fremsættelse i 2004.

Landsforeningens Meddelelse 94/2006

## **Erstatning for sigtelse uden frihedsberøvelse - Langvarig sagsbehandling, før sigtelse opgives - "Tilst-sagen" - Egen skyld**

Retsplejelovens § 1018 a og § 1018 b

*En sigtelse mod E for medvirken til forsøg på manddrab blev opretholdt i 587 dage. E var blevet varetægtsfængslet, men ikke på den pågældende sigtelse. Retten forka-stede, at der skulle foreligge egen skyld, og fandt ikke, at der havde været belæg for at opretholde sigtelsen så længe som sket. Da E først under domsforhandlingen erfa-rede, at der i sagskomplekset var udbetalt erstatning på kr. 25.000, fik han tilladelse til at forhøje sin erstatningspåstand - dog fik han kun tillagt kr. 20.000.*

Retten i Århus 2. afd. SS 2.4187/2005, 23/1 2006

E var blevet anholdt efter at have meldt sig selv som værende passager i en af de vogne i Tilst, hvor politiet skød chaufføren. E blev sigtet bl.a. for medvirken til forsøg på manddrab, fordi bilen gentagne gange havde søgt at påkøre politiets patruljevogn. Retten fandt ikke, at denne sigtelse kunne danne grundlag for varetægtsfængsling, men E blev fængslet på sin erkendelse af 3 brugstyverier og på mistanke om medvirken til et planlagt rambuktyveri - det sidste nægtede han.

Fra E meldte sig den 3/1 2002, til påtalen blev opgivet, gik der 587 dage.

Kort forinden var E dømt på sin egen erkendelse af brugstyverierne. Der var ikke ført bevis for, at de tiltalte i fællesskab havde planlagt at udføre brugstyverierne med et fælles formål. E blev idømt en straf på fængsel i 3 måneder som tillægsstraf til en dom tidligere samme år.

Et erstatningskrav for sigtelsen for forsøg på manddrab blev afvist af Statsadvokaten, dels fordi sagen ikke endte med frifindelse, dels fordi E ved sin tilstedeværelse i bilen og sin adfærd den pågældende nat selv havde givet anledning til den senere anholdelse. Endelig indgik sigtelsen ikke i det grundlag, hvorpå han blev varetægtsfængslet.

Om varigheden bemærkede Statsadvokaten, at man allerede samme måned, som klienten blev anholdt, fremsatte en begæring om indenretlig afhøring af et vidne. Men

retsmødet blev først afholdt efter ca. 14 måneder. Der havde herefter været behov for yderligere efterforskning, før sagen kunne afsluttes.

Rigsadvokaten var enig. En sigtelse kan som altovervejende hovedregel ikke anses for et straffeprocessuelt indgreb, der kan begrunde erstatning. Desuden havde E selv givet anledning til den strafforfølgning, der havde været foretaget.

E henviste bl.a. som begrundelse for sit krav om 10.000 kr. - under domsforhandlingen forhøjet til 25.000 kr. - til, at en sigtelse af særdeles belastende karakter havde været opretholdt i ca. 20 måneder. Ved samme episode var en af hans kammerater blevet dræbt af politiet. Man kunne på et tidligere tidspunkt have konstateret, hvilke oplysninger vidnet lå inde med. Han var blevet unddraget oplysninger om, at der var udbetalt erstatning med 25.000 kr. til en anden person i samme sag.

Anklagemyndigheden fastholdt afslaget. E var med rette blevet varetægtsfængslet. Sigtelsen kunne ikke i sig selv føre til erstatning. At der gik så lang tid, skyldtes en tvist med retten om det indenretlige forhold.

Rettens begrundelse og afgørelse, fra side 9 i dommen:

"Erstatningssøgende har begrundet sin begæring om udbetaling af erstatning med, at der dels er sket en opretholdelse af sigtelsen for medvirken til forsøg på manddrab i en unødigt lang periode, og dels til at sigtelsen er blevet kommunikeret i unødigt krænkende omfang til pressen.

Erstatningssøgende har som begrundelse for sit krav henvist til såvel retsplejelovens § 1018 a, stk. 2, 2. led, og § 1018 b.

Allerede i forbindelse med behandlingen af varetægtsspørgsmålet blev det fra rettens side tilkendegivet, at der ikke forelå en tilstrækkelig mistanke vedrørende sigtelsen for medvirken til forsøg på manddrab til, at dette kunne begrunde varetægtsfængsling. Den varetægtsfængsling, der de facto fandt sted, var derfor begrundet i andre forhold.

Det må medgives anklagemyndigheden, at der som udgangspunkt ikke kan kræves erstatning alene begrundet i den omstændighed, at der er rejst sigtelse for et strafbart forhold.

Det er dog rettens opfattelse, at omstændighederne kan begrunde, at der sker en afvigelse fra denne hovedregel. Det må således være et krav, at de efterforskningsmæssige skridt gennemføres med et rimeligt tempo. Det må ligeledes kræves, at det ved

spørgsmålet om den tidsmæssige udstrækning af en måske tvivlsom sigtelse løbende indgår i politiets overvejelse, om den efterforskning, der endnu resterer, er af en sådan karakter, at det er rimeligt at udstrække en i sit indhold belastende sigtelse i yderligere tidsrum.

Det er rettens opfattelse, at dette hensyn ikke i tilstrækkelig grad er iagttaget af politiet under efterforskningen med erstatningssøgende. De dramatiske begivenheder i Tilst den pågældende nat havde karakter af, at sigtede og dennes kammerater blev overrasket af politiet og i denne forbindelse forsøgte at undslippe. Hvorvidt de til opnåelse af denne hensigt var villige til og eventuelt også forsøgte at dræbe en eller flere politibetjente er et spørgsmål, der efter rettens opfattelse forventeligt ikke let vil kunne afklares. Under alle omstændigheder må det være indlysende, at der har været meget kort tid til at reagere efter politiets tilstedekomst, og muligheden for at de forskellige tilstedeværende bilers kørsel var udtryk for en fælles beslutning om at dræbe en eller flere betjente kan derfor være vanskelig at indse. Muligheden for at de enkelte chauffører handlede individuelt kunne ud fra en objektiv betragtning forekomme mere sandsynlig. Under alle omstændigheder synes den omstændighed, at der har været samtidig teletrafik over en af de sigtedes mobiltelefon, der på dette tidspunkt befandt sig hos hans kæreste i Silkeborg, meget vanskeligt at kunne forventes at give efterforskningsmæssig brugbart materiale med hensyn til spørgsmålet om, hvilke aftaler der måtte være truffet mellem deltagerne i turen til Tilst, da de blev opdaget af politiet. Ganske har dette vel ikke kunnet udelukkes, men sandsynligheden for, at der ville komme brugbart materiale ud af efterforskningen, kan på forhånd synes ringe. Retten finder, at den tidsmæssige særdeles langvarige udstrækning af sigtelsen må bedømmes i lyset af denne ringe sandsynlighed. På denne baggrund finder retten ikke, at der har været belæg for at opretholde sigtelsen så længe som sket, og der bør derfor ydes erstatningssøgende erstatning herfor.

Henset til at erstatningssøgende selv aktivt inddrog medierne, herunder den elektroniske presse, i sin håndtering af sigtelsen, finder retten ikke, at der er anledning til at fastsætte erstatning begrundet i retsplejelovens § 1018 b ud fra en betragtning om, at der er sket en unødigt krænkende publicering af sigtelserne fra politiets side gennem pressen.

Med hensyn til kravets størrelse finder retten under de foreliggende omstændigheder, hvor der først under proceduren i domsforhandlingen i denne sag er kommunikeret kendskab til den tidligere afgørelse i samme sagskompleks fra anklagemyndighedens side, ikke, at erstatningssøgende skal afskæres fra at forhøje sin påstand som sket til et beløb svarende til den erstatning, der er tillagt en af de øvrige deltagere i episoden ved denne rets 5. afdelings afgørelse af 4 november 2005.

Retten finder dog, at den erstatning, der bør tillægges E, passende kan fastsættes til 20.000 kr., hvilket beløb forrentes fra tidspunktet for kravets fremsættelse den 3. oktober 2003."

- 00000 -

E's advokat tilføjer bl.a. "... anklagemyndigheden opgav sagen, inden den skulle foretages i landsretten."

Landsforeningens Meddelelse 95/2006

### **Skyldnersvig, groft - Langvarig sagsbehandling - Rettighedsfrakendelse - Menneskerettigheder**

Straffelovens § 79, § 283 og § 286, Den Europæiske Menneskerettighedskonvention art. 6, retsplejelovens § 138

*I en selskabstømmersag var der forløbet 11 år fra sigtelserne i 1995 til afslutning af ankesagen. Byretten fandt ikke, at der forelå en konventionskrænkelse, og fastsatte straffe på 2½ års fængsel. Landsretten fandt, at der forelå en krænkelse. Flertallet nedsatte straffen, der ellers var passende udmålt, til 2 år. Mindretallet ville fastholde de 2½ år, men gøre straffene betinget, henset til, at de tiltalte nu var i 60'erne.*

*Rettighedsfrakendelse med hensyn til selskaber blev der frifundet for i landsretten, men L havde fortsat som advokat gjort sig uværdig til den agtelse og tillid, der måtte kræves, hvorimod T som statsautoriseret revisor i landsretten blev frifundet for rettighedsfrakendelse.*

ØL 12. afd. nr. S-477-04, 18/5 2006

2 tiltalte blev i byretten fundet skyldige i skyldnersvig af særlig grov karakter. Statskassen havde lidt en væsentlig risiko for tab på ca. 41 mio. kr., og de tiltalte eller andre opnåede en samlet uberettiget vinding på 21 mio. kr. Byretten fandt ikke, at sagen, hvor efterforskningen strakte sig over mange år, havde ligget stille, hvorfor der ikke forelå en overtrædelse af EMK, art. 6, stk. 1. Sagens udstrækning ville imidlertid indgå som et moment i strafudmålingen. Begge de tiltalte blev idømt 2½ års fængsel ubetinget. Der skete konfiskation med henholdsvis 2 og 3 mio. kr. L blev frakendt retten til at være advokat og T retten til at udøve virksomhed som statsautoriseret revisor uden tidsbegrænsning samt retten til at være direktør eller medlem af selskaber m.v.

Byretsdommen er afsagt den 13/1 2004, dommen er på 170 sider. Der var afholdt 128 retsmøder i sagen (og der var 170 ringbind i sagen, ER).

Begge ankede med påstand om frifindelse, subsidiært betinget straf samt frifindelse for retlighedsfrakendelse og konfiskation. Anklagemyndigheden påstod skærpelse af straffen og i øvrigt stadfæstelse.

Landsrettens dom er på 53 sider. Det er først og fremmest tidsforløbet, der refereres nedenfor.

Gerningsperioden var fra januar 1989 til januar 1996. Der var tale om køb af overskudsselskaber. Nogle banker havde medvirket ved finansieringen af de første opkøb frem til selskab nr. 24. Ved senere køb trådte de tiltaltes koncern ind og solgte leasingkontrakter til overskudsselskaber, hvorved koncernen kom i besiddelse af den likviditet, der var fornøden til at købe overskudsselskaberne.

T var revisor for selskaberne i koncernen, og L debiterede for juridisk assistance, rejser m.v.

Efterforskningen var påbegyndt som følge af anmeldelse i et andet selskabstømmerkompleks ultimo 1992, hvor politiet i efteråret 1994 blev opmærksom på de tiltaltes selskab, hvorefter der blev afsagt kendelse om ransagning og retsanmodning i USA i oktober 1994. I november 1994 bad ToldSkat politiet om at foretage ransagning hos revisor T i anledning af dennes rådgivning til en person P, der opkøbte afskrivningsberettigede aktiver.

En ransagningskendelse blev afsagt i april 1995 på T og P. T og L blev afhørt i maj 1995. I september 1995 besluttede Statsadvokaten for Sjælland, at sagen, som efterhånden omfattede 25 personer, skulle behandles af politiet i Hillerød med bistand af SØK og Rigspolitiets Rejsehold. Sidstnævnte havde været i USA i sommeren 1995 med henblik på at afhøre 14 personer og var på ny i USA januar/februar, august og november 1996 samt i tre forskellige måneder det følgende år. De tiltalte blev afhørt, L i januar og september 1997, T i april 1997.

I oktober 1997 besluttede Statsadvokaten at opløse efterforskningsgruppen i Hillerød og lade politiet i Frederikssund overtage sagskomplekset. I 1998 havde man bl.a. en tvist om udlevering af materiale fra en advokat. I april 1999 overtog SØK ansvaret for sagerne i Frederikssund. Det samlede beslaglagte materiale udgjorde da ca. 1,2 mio. dokument sider. Det pågældende år havde politiet igen været i USA i marts, og man havde efter retskendelse foretaget ransagning i august hos en person i sagskomplekset.

I maj 2000 tilkendegav politiet, at man gerne ville foretage en generel afsluttende afhøring af de tiltalte i denne sag. L meddelte via sin forsvarer i juni 2000, at han ikke ønskede at afgive yderligere forklaring til politiet, og T meddelte, at han først ville have lejlighed til at "læse sagen op".

Et revisionsfirma A, der oprindeligt var sat på opgaven i 1996, var iflg. forsvareren for en af de medsigtede M, der nu var udskilt af sagen, inhabil. Det fremførte forsvareren over for retten i juni 1996. Der blev afsagt kendelse herom i december 1996, og kendelsen blev stadfæstet i februar 1997. Ved årsskiftet 1997/98 blev to nye revisionsfirmaer sat på opgaven. I begyndelsen af 2000 blev de i alt 69 beretninger færdige og i februar/marts tilstillet forsvarerne. Det andet nye revisionsfirma skulle imidlertid kontrollere dele af det første nye revisionsfirmas rapporter, og det førte til, at der senest fremkom rapporter dateret august 2001.

Anklageskriftet var af september 2000. M var medtiltalt, men blev i oktober 2001 udskilt til særskilt behandling, stadfæstet af landsretten i december 2001. Byretten afsagde dom den 13/1 2004 over L og T med resultat som angivet i indledningen. Begge domfældte ankede, og i landsretten blev sagen i maj 2004 berammet til 96 retsdage i perioden oktober 2004 til juni 2006, hvor man påregnede afslutning af parternes procedure.

Faktisk brugte man 50 retsmøder, hvortil bl.a. kom rettens møder under voteringen.

Ved domsforhandlingens start rejste en af forsvarerne en habilitetsindsigelse mod én af landsrettens dommere, hvilken indsigelse blev afvist, og der var i øvrigt rejst forskellige processuelle spørgsmål under ankebehandlingen.

Midt under ankebehandlingen døde anklageren, en vicesstatsadvokat, i august 2005, men sagen blev fortsat af en statsadvokatassessor.

Ekstrakten omfattede 35 ringbind.

Landsretten afviste en forældelsesindsigelse, idet forholdene havde haft en sådan ensartet og kontinuerligt præg, at de forældelsesmæssigt måtte ses under ét, og forældelsen tidligst kunne regnes fra 1993, hvor de tiltalte opkøbte de sidste selskaber.

Med hensyn til det materielle ansås det bevist, at de tiltalte havde indset og anerkendt muligheden for, at selskaberne, der med sikkerhed var i stand til at betale deres skatter, blev frataget næsten enhver mulighed herfor, hvis leasingmodellen blev underkendt. Om leasingmodellen lagde landsretten til grund, at de tiltalte indså, at den

planlagte model for skatteudskydelse var behæftet med usikkerhed og var i en nærliggende risiko for at blive underkendt i skattemæssig henseende, hvis den blev prøvet af skattemyndighederne.

De tiltalte havde ikke alene været rådgivere, men handlet på en måde, der afspejlede andre interesser i forhold til den opkøbende koncern.

De havde begge haft en central funktion ved gennemførelsen af det strafbare forehavende, bl.a. som henholdsvis advokat og statsautoriseret revisor. De havde kontinuerligt begået deres kriminalitet efter et i det væsentlige fast koncept, der bl.a. var tilrettelagt således, at det var egnet til at vanskeliggøre myndighedernes kontrol.

Når rettens flertal (4-2) ville nedsætte straffen fra de 2½ år, der som udgangspunkt var passende bestemt, til 2 år, skyldtes det, at det måtte lægges til grund, at sagsbehandlingen indebar en krænkelse af EMK art. 6. Mindretallet ville stadfæste byrettens strafudmåling, men til gengæld gøre straffene betinget, også understøttet af de tiltaltes alder i dag, henholdsvis 61 og 64 år.

Præmisserne om sagsbehandlingstiden er gengivet nedenfor.

Landsretten stadfæstede konfiskationen, men fandt, henset til, at der var gået 11 år, ikke anledning til at antage fare for misbrug, hvorfor begge blev frifundet for rettigheidsfrakendelse med hensyn til selskaber. L var dog efter RPL § 138 uværdig til den agtelse og tillid, der krævedes til udøvelse af advokatvirksomhed, hvorfor retten blev frakendt indtil videre, mens T fortsat kunne virke som statsautoriseret revisor.

Nedenfor er gengivet det afsnit i ankedommen fra side 46, der er betegnet "Sagsbehandlingstidens betydning":

"Vedrørende spørgsmålet om sagsbehandlingstidens forhold til den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, bemærkes, at Højesteret i dom af 22. august 2001, der er gengivet i UfR 2001.2345, blandt andet har udtalt, at en behandlingstid på 10 3/4 år for en straffesag som udgangspunkt må formodes at indebære en krænkelse af kravet i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention om "rettergang inden en rimelig frist", og at det derfor må påhvile myndighederne at godtgøre, at tidsforbruget har været rimeligt begrundet, og at sagen er blevet fremmet med behørig omhu uden "døde" perioder.

I nærværende sag er der forløbet 11 år fra tidspunktet for sigtelserne den 2. maj 1995 til sagens afslutning for landsretten. Der har under sagen stået meget på spil for de tiltalte, idet der er tale om en alvorlig straffesag, som tillige har givet anklagemyn-



digheden anledning til at nedlægge påstand om en rettighedsfrakendelse af afgørende betydning for begge de tiltaltes erhvervsudøvelse. Dette må tillægges betydning ved bedømmelsen af, med hvilken omhu sagen har skullet fremmes.

Sagen har på grund af sit omfang og sin kompleksitet, sin sammenhæng med andre sager og sin internationale karakter været særdeles vanskelig at efterforske. Der har været tale om en lang række vanskeligt gennemskuelige selskabs- og kontrakts- og pengeoverførselsforhold. Det samlede bilagsmateriale har nærmet sig det uoverskuelige.

Anklagemyndigheden har i sin skriftlige procedure for landsretten medgivet, at det ikke var "hensigtsmæssigt, at ansvaret for efterforskningen blev flyttet to gange", og at det heller ikke var "hensigtsmæssigt, at der blev foretaget udskiftning af efterforskningsledelsen som sket", men har anført, at det er "tvivlsomt, om dette har bevirket en forlængelse af sagsbehandlingstiden". Betydningen af disse dispositioner for sagsbehandlingens hastighed kan ikke med sikkerhed bedømmes ud fra de kronologiske oversigter over sagsbehandlingsskridt, som anklagemyndigheden er fremkommet med.

For så vidt angår anklagemyndighedens håndtering af inhabilitetsspørgsmålet vedrørende revisionsfirmaerne finder retten særlig anledning til at bemærke, at det henstår som uvist, hvilken betydning det havde for efterforskningens tidsmæssige forløb, at Revisionsfirmaet A, der i godt et år havde været antaget til at yde regnskabsmæssig assistance, måtte ophøre hermed efter Østre Landsrets kendelse af 11. februar 1997, jf. sagsfremstillingen ovenfor.

På denne baggrund finder retten det ikke godtgjort, at de skete flytninger af ansvaret for efterforskningen og udskiftning af efterforskningsledelsen sammenholdt med håndteringen af inhabilitetsspørgsmålene vedrørende revisionsfirmaerne ikke har medført et forøget tidsforbrug, der kan tilregnes de danske myndigheder, og som ikke har været rimeligt begrundet.

Retten må herefter på grundlag af en helhedsvurdering af sagen lægge til grund, at der er sket en krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 6, stk. 1, og der må ved straffastsættelsen tages hensyn hertil i formildende retning."

Landsforeningens Meddelelse 96/2006

## **Narkotika - Udvisning, betinget**

Straffelovens § 191, udlændingelovens 24 b og § 26, stk. 1

*T på 26 år fra Bosnien blev dømt for at have transporteret og overdraget mindst 480 g heroin med en fængselsstraf på 3½ år. Hans kæreste, mor og fire søskende boede her. Han var kommet hertil i 1995 og havde ikke siden 1991 været i Bosnien, hvor han i dag hverken havde familie eller anden tilknytning. Retten fandt ikke fuldt tilstrækkeligt grundlag for at udvise ham efter udlændingelovens § 22-24, fordi udvisningen måtte antages at virke særligt belastende. Udvisningen blev derfor gjort betinget af en prøvetid på 2 år.*

Retten i Esbjerg nr. 2-1837/2006, 24/10 2006

T på 26 år fra Bosnien var i et større sagskompleks tiltalt for overtrædelse af straffelovens § 191, ved i slutningen af 2004 for A og B at have transporteret og overdraget 600 g heroin til flere forskellige aftagere, herunder bl.a. C, der herefter videresolgte heroinen til et større antal personer.

Der var påstand om udvisning for bestandig. T nægtede sig skyldig.

Dommen er på 13 sider og mest interessant på grund af den betingede udvisning, hvorfor bevisførelsen kun refereres meget kort.

T kendte A, B og C og havde indtaget narkotika med B og C. Han havde været med til at hente heroin. Det kunne godt være, at han de sidste 2 år havde købt helt op til 1 kg heroin til eget forbrug. Han huskede ikke, hvor meget han havde købt af A. Han havde ikke overdraget 600 g heroin, men vidste ikke, hvor meget han havde overdraget. Han fastholdt, at han ikke havde leveret heroin til C.

Bevismaterialet i sagen bestod ud over T's forklaring i afspilning af en række aflyttede samtaler og forehold af rapporter med tidligere forklaringer samt afhøring af en vicekriminalkommissær, der forklarede, hvorledes man under en afhøring på 4 timer var kommet frem til mængdeangivelserne, der havde ført til tiltalen vedr. de 600 g. Efter vidnets opfattelse forstod T godt dansk. Det var nogle gange svært at forstå T. Vidnet kendte ikke T's læseevne. Der medvirkede ikke tolk under afhøringen.

En kriminalassistent vidnede om T's påvisning af steder, hvor han havde gravet heroinen ned. Hun havde ikke bemærket sprogmæssige problemer.

T forklarede, at vicekriminalkommissæren råbte ad ham under afhøringen. Han kan godt læse og skrive dansk, men han forstår ikke det hele. Han lod, som om han læste rapporterne.

Det fremgik af en personundersøgelse, at T havde det psykisk dårligt og havde et dagligt forbrug af hash.

Udlændingesservice oplyste bl.a., at T var blevet familiesammenført i 1995 og frem til varetægtsfængslingen havde haft lovligt ophold i 10 år. Han havde gennemført 8. - 10. klasse og talte og forstod godt dansk, men havde aldrig været på arbejdsmarkedet. Om den herboende familie var oplyst som i dommens præmisser. Man kunne tiltræde anklagemyndighedens påstand om udvisning.

T forklarede, at han først havde været i fangelejr i Bosnien, siden flygtningelejr i Kroatien, før han kom hertil. Hans far fik ikke opholdstilladelse - han havde sidst set ham for 4-5 år siden. Moderen havde både fysiske og psykiske lidelser.

Han talte bosnisk, men kendte ikke grammatikken. Han kom i Danmark ikke i gang med uddannelse efter skolen, da han kom ud i et stofmisbrug. Han havde gennemgået forskellige former for afvænningsbehandling. Han havde ikke kontakt med hverken familie eller venner i Bosnien. Her havde han en dansk kæreste, som ventede et barn.

Han havde en betinget dom for bl.a. berigelseskriminalitet fra 2004.

Retten fandt T skyldig ved i slutningen af 2004 for A at have transporteret og overdraget mindst 480 g heroin til flere aftagere, herunder C, med henblik på videresalg.

Derimod fandtes der ikke beviser for overdragelse af heroin til B.

Straffen blev udmålt til fængsel i 3½ år. Det havde sit forblivende med den betingede straf fra 2004.

Vedr. udvisning bemærkede retten:

"Da tiltalte er fundet skyldig i overtrædelse af straffelovens § 191, stk. 2, jf. stk. 1, 1. pkt., og idømmes en straf på fængsel i 3½ år, finder retten, at han kan udvises i medfør af udlændingelovens § 22, nr. 4.

Tiltalte kom til Danmark i 1995 fra Kroatien og er nu 26 år. Hans mor og 4 søskende bor i Danmark. Det samme gør hans kæreste, som han venter et barn med. Tiltalte har ikke været i Bosnien-Hercegovina siden 1991 og oplyser, at han ikke har nogen familie eller anden tilknytning til Bosnien-Hercegovina.

På baggrund af tiltaltes personlige tilknytning til Danmark, og da han ikke har nær familie eller anden væsentlig tilknytning til Bosnien-Hercegovina, finder retten, at

uanset tiltalte normalt bør udvises af Danmark for bestandigt, jf. udlændingelovens § 32, stk. 2, nr. 5, finder retten på det foreliggende grundlag, at der ikke findes fuld tilstrækkelig grundlag for at udvise ham efter udlændingelovens § 22-24, fordi udvisningen må antages at virke særlig belastende, jf. udlændingelovens § 26, stk. 1.

Retten finder derfor, at tiltalte skal udvises betinget fra Danmark i medfør af udlændingelovens § 24b i den nedenfor anførte prøvetid."

Vilkåret var:

"- at tiltalte i en prøvetid på 2 år fra endelig dom i sagen og 2 år efter tidspunktet for løsladelse ikke begår strafbart forhold."

- oo0oo -

Dommen er upåanket.

Landsforeningens Meddelelse 97/2006

## **Våbenloven - Advarsel - Foldeknive**

Våbenbekendtgørelsens § 14 og § 43

*T var tiltalt for til Københavns Lufthavn at have indført en énhåndsbetjent foldekniv fra USA. T var frivillig brandmand og havde tidligere haft våbentilladelse til en énhåndsbetjent kniv, hvor knivspidsen imidlertid var brækket. Kniven var praktisk, når man stod på stigen, og blev derudover brugt bl.a. til at skære fastspændte løs ved trafikuheld. Han var ikke klar over, at kniven var ulovlig. Det konstaterede han først, da han blev ringet op af politiet fra lufthavnen i anledning af forsendelsen.*

*I et senere retsmøde blev sagen afgjort med en advarsel.*

Københavns Byret 1. 24445/2005, 1/2 2006

Den henvises til referatet ovenfor.

- oo0oo -

Forsvareren oplyser bl.a., at den pågældende kniv af mærket Leatherman synes udbredt blandt vagt- og politifolk, og at de færreste nok har søgt om tilladelse hertil.